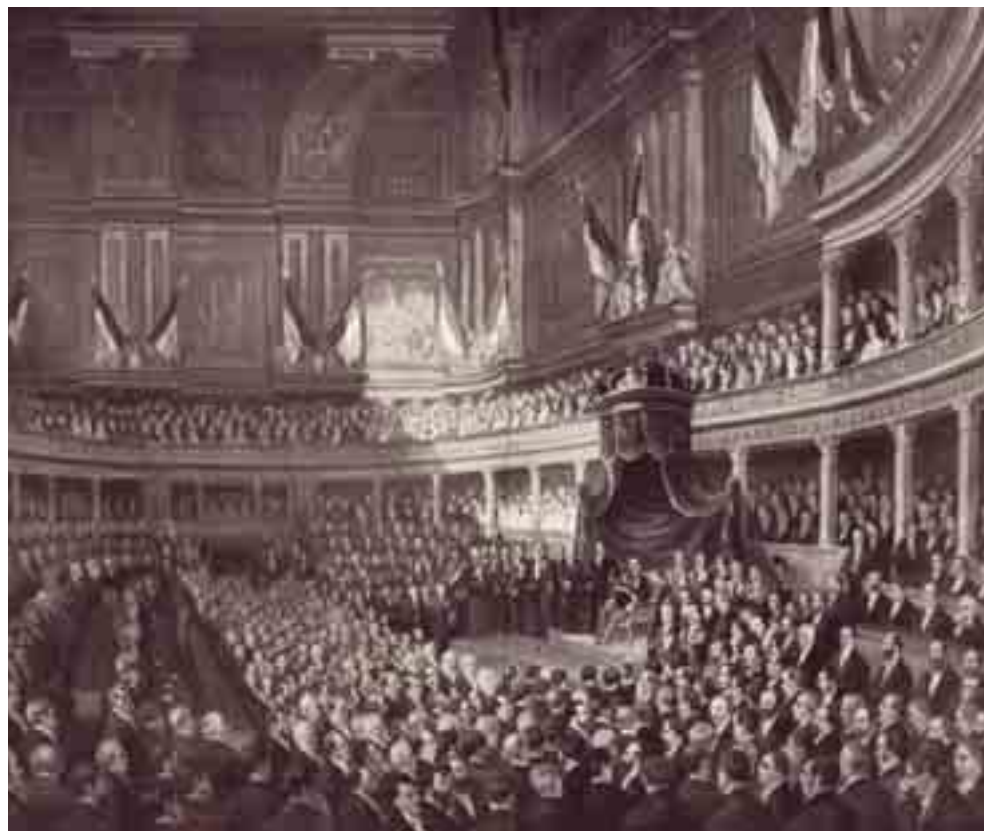

Patriotisk vifte fra 1859. Det er en tradisjon at journalistene som følger arbeidene i Parlamentet gir viften i gave til Depurtertkammerets president og til Senatets president like før sommerferien. Arkivfoto.

Åpning av Kongeriket Italias parlament 18. februar 1861. Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra Italias Parlament, Deputertkammerets bibliotek.

Åpning av republikkens konstituerende forsamling 1946. Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra Italias Parlament, Deputertkammerets bibliotek.

DDMM Kongen og Dronningen besøker utstillingen i Palazzo delle Belle Arti i anledning av 50-års jubileet for Italias samling. Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra Den Italienske presidents kontor, Generalsekretariatet.

50-årsdagen for Italias samling. Kongen holder tale i Romas rådhus, Campidoglio. Roma 27. mars 1911. Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra Italias Parlament, Deputertkammerets bibliotek.

Republikkens president Giovanni Gronchi holder tale i Parlamentet i anledning av markeringen av 100-årsdagen for Italias samling. Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra Italias Parlament, Deputertkammerets bibliotek.

President Giorgio Napolitano sammen med Senatets President Renato Schifani og Deputertkammerets President Gianfranco Fini mens han taler i Montecitorio-palasset under seremonien for markeringen av 150-års jubileet for Italias samling, Roma 15. mars 2011. Bilde gjengitt med velvillig tilatelse fra Den Italienske presidents kontor, Presse- og informasjonsavdelingen.

Trykk tilegnet Nasjonalgarden med portretter i medaljongform av Vittorio Emanuele II, Camillo Benso di Cavour og Giuseppe Garibaldi. Arkivfoto.

VILLAEN I INKOGNITOGATEN

DEN ITALIENSKE AMBASSADES RESIDENS

150 ÅR ETTER ITALIAS SAMLING

*E*en særskilt takk til Marcella Mariani Bjørnflaten,
Italias Ambassade i Oslo, for hennes uvurderlige og
verdifulle samarbeid.

*Vi vil gjerne takke følgende myndigheter for å ha gitt oss tillatelse
til å bruke deres arkiv for anskaffelse av viktig dokumentasjon
og bilder og for å ha gitt oss tillatelse til å utgi dem.*

ITALIAS UTENRIKSMINISTER,
Giulio Terzi di Sant'Agata

AMBASSADØR ANTONIO BANDINI,
Italias Ambassadør til Norge

AMBASSADØR BJØRN TRYGVE GRYDELAND,
Norges Ambassadør til Italia

AMBASSADØR STEFANO STEFANINI,
Direktør, Avdelingen for diplomatiske saker, Den italienske presidents kontor

PROF. LOUIS GODART,
Direktør, Avdelingen for vern av kulturminner, Den italienske presidents kontor

RÅDGIVER PASQUALE CASCELLA,
Direktør, Presse- og informasjonsavdelingen, Den italienske presidents kontor

INNEHAVER AV STORKORSET AV DEN ITALIENSKE FORTJENSTORDEN
MARIAPIA VECCHI FANFANI

BEFULLMEKTIGET MINISTER PLACIDO VIGO,
Sief for Utenriksministerens sekretariat

PROF.SSA PAOLA CARUCCI,
Overintendant, Den italienske presidents kontor, Det historiske arkivet

DOTT.SSA LAURA CURTI,
Den italienske presidents kontor, Det historiske arkivet

AMBASSADERÅD MASSIMILIANO MAZZANTI,
Den italienske statsministerens kontor, Den diplomatiske rådgivers kontor

AMBASSADERÅD TOMMASO ANDRIA,
Ambassaderåd, Italias ambassade i Oslo

MARCELLA MARIANI,
Pressekontoret, Italias Ambassade i Oslo

MATHIAS RONGVED,
Førstesekretær, Den kgl. norske ambassade i Roma

TONE SAETRE,
Den kgl. norske ambassade i Roma

CARLA ENRICA SPANTIGATI,
Overintendant for kulturarv i Piemonte fylket

LUISA CAPOTTI,
Overintendant for arkitektoniske kulturminner og kulturlandskap i Torino, Asti, Cuneo, Biella og Vercelli

GIUSE SCALVA,
Direktør, Racconigi-slottet

CRISTINA ACIDINI,
Spesialoverintendant for kulturarv og museer og samlinger i Firenze

ROSSELLA VODRET,
Spesialoverintendant for kulturarv og museer og samlinger i Roma

MARIA ELISA TITTONI,
Direktør, Roma Museum, Braschi-palasset

MASSIMO RAGONE,
Spesialoverintendantens kontor for museer og samlinger i Roma

DENNIS CECCHIN,
Correr Museum og Palazzo Ducale (Doge-palasset), Det fotografiske arkiv, Venezia

FRANCESCA GIORGI,
Bymuseum Amedeo Lia, La Spezia

WIM PIJBES,
Direktør, Rijksmuseum, Amsterdam

GALLERIA NAZIONALE DI ARTE ANTICA DI PALAZZO BARBERINI, ROMA

GALLERIA D'ARTE MODERNA DI GENOVA

MUSEO CIVICO AMEDEO LIA, LA SPEZIA

MUSEI CAPITOLINI, ROMA

MUSEO DI ROMA, ARCHIVIO FOTOGRAFICO

MUSEO DEL CASTELLO SFORZESCO, MILANO

MUSEO DEL SETTECENTO VENEZIANO, CA' REZZONICO, VENEZIA

MUSEO DEL RISORGIMENTO, ROMA

FONDAZIONE PISTOLETTO, BIELLA

FONDAZIONE TORINO MUSEI, DET FOTOGRAFISKE ARKIV

FONDAZIONE MUSEI CIVICI, VENEZIA

PINACOTECA CAPITOLINA, ROMA

PAOLO GIANDOTTI,
Den italienske presidents kontor, Presse- og informasjonsavdelingen, Fototjeneste

LAURA GALLINA,
ANSA, Det fotografiske arkiv, Roma

*L*enge har jeg tenkt på å skrive en bok om vår residens ved ambassaden i Norge, også for konkret å uttrykke min nære tilknytning til et land som er kjent for sine sterke demokratiske tradisjoner og respekt for menneskerettighetene.

Grunnen til dette er enkel: en følelse av dyp takknemlighet ovenfor min hustru Sidsel som er født i Oslo og oppvokst i Norge. Hun har med begeistring og entusiasme helt fra begynnelsen i min karriere, ledsaget meg og støttet meg i mitt arbeid ved de mange diplomatiske stasjoner hvor jeg har tjenestegjort. Sidsel har på forbilledlig vis klart å gjøre våre to land til sine, sitt moderland og det adopterte land, Italia. Denne vellykkede forening av to land har også smittet over på meg, slik at jeg har kunnet oppdage, verdsette og bli glad i Norge, et land geografisk langt fra Italia, men nært oss når det gjelder verdier og prinsipper.

Når det gjelder det å forholde seg til to land og det uvurderlige arbeidet en ambassadefrue utfører, vil jeg minne her om de ordene som ambassadør Pietro Quaroni, en av de store i italiensk diplomati, skrev i forordet til en bok om italienske residenser i utlandet forfattet av Mariapia Vecchi: "man må lære seg å bo der, det vil si at man må være i harmoni med stedet. Derfor har ambassadefruen en viktig og sammensatt rolle. Ambassadefruens ansvar er det eneste som er offisielt anerkjent i hele verden og det med rette ettersom det er en krevende og betydningsfull oppgave. Stemningen i en ambassade er meget viktig og den skapes og opprettholdes av ambassadefruen; ambassadøren benytter seg av den, han må være i stand til å utnytte den, men det er vanskelig for en ambassadør alene å skape den. For lenge siden i et land på Balkan, ble det sagt om et italiensk ambassadørpar: han er befullmektiget, men hun er overordentlig."¹

Tilslutt vil jeg takke Francesco Johan Cortese og Christian Cortese for verdifull hjelp med arbeidet i arkiver og med å finne frem bilder og annet ikonografisk materiale.

¹ Mariapia Vecchi, "Le Ambasciate d'Italia nel mondo", Milano, 1969, bind 1, side 9.
En ambassadør med akkreditiver er "en overordentlig sendemann og befullmektiget minister".

Innovasjon, kvalitet, raushet, samarbeid og ansvar. Verdier som er felles for alle enis selskaper i 90 land – også oss i **eni norge**. Vi har en grunnfestet respekt for mennesker og miljø i områdene hvor vi opererer, og fokus på å skape verdier for samfunnet og for eierne våre.

eni norge har vært en del av det norske oljeeventyret siden 1965. Vi har eierandeler i Nordsjøen, Norskehavet og Barentshavet og søker stadig etter nye muligheter og horisonter å dele.

eninorge.com

Jonas Botte & Odaheim for uni

vi har en felles horisont – den vide

Giovanni Paolo Panini, Quirinale-palasset, (detalj) oljemaleri, 1733. Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra Den italienske presidents kontor, Generalsekretariatet.

Paolo Vs "La sala delle Fabbriche", Cesare Rossetti og Ranuccio Semprevivo, Quirinale-palasset sett fra hagene, detalj av en freskofrise, 1609-1610. Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra Den italienske presidents kontor, Generalsekretariatet, Roma.

INNHOOLDSFORTEGNELSE

- XXIII* Takk
- XXV* Hilsen fra Den
italienske republikks president
Giorgio Napolitano
- XXIX* Forord ved utenriksminister
Giulio Terzi di Sant'Agata
- XLIII* Hilsen fra den norske
ambassadør til Roma
Bjørn Trygve Grydeland
- XLIX* Innledning ved den italienske
ambassadør til Oslo
Antonio Bandini

Carlo Saraceni – Delegasjon fra Kongen av Persia – Detalj av fresco (1616). Quirinale-Palasset, Corazzieri-salen. Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra Den italienske presidents kontor, Generalsekretariatet.

INNHOLDSFORTEGNELSE

3	Kort oversikt over Norges historie
9	Kort blikk på de diplomatiske forbindelser mellom Italia og Norge
27	Historisk oversikt
47	Residensen
50	<i>Hallen</i>
53	<i>Stuene</i>
61	<i>Spisestuen</i>
64	<i>Hagen</i>

Agostino Tassi og elever. Diplomatiske delegasjoner fra Kongo og Japan. Fresco (1616-1617). Salone dei Corazzieri. Quirinale-palasset. Foto Den italienske presidents kontor.

INNHOLDSFORTEGNELSE

- 69 Diplomatiske forbindelser mellom
Italia og Norge: aktører og formidlere
- 99 *Italias statsoverhoder*
- 111 *Italias statsministre*
- 137 *Italias utenriksministre*
- 157 *Italias utenriksråder*
- 166 *Italias diplomatiske representanter*

Agostino Tassi og elever. Diplomatiske delegasjoner fra Kongo og Japan. Fresco (1616-1617). Salone dei Corazzieri. Quirinale-palasset. Foto Den italienske presidents kontor.

INNHOLDSFORTEGNELSE

- 176 Diplomatiske forbindelser mellom
Italia og Norge: aktører og formidlere
- 201 *Norges statsoverhoder*
- 227 *Norges statsministre*
- 245 *Norges utenriksministre*
- 251 *Norges utenriksråder*
- 256 *Norges diplomatiske representanter*

Italiensk fantasi, oljemaleri av den nederlandske maler Pierre Henri Theodore Tétar van Elven (1828-1908). Bilde gjengitt med velvillig tilatelse fra Galleriet for moderne kunst i Genova og Genova kommunes fotografiske arkiv. Tétar van Elven var sønn og elev av Jean Baptiste og studerte først på kunstakademiet i Amsterdam og senere på kunstakademiet i Hague.

TAKK

Jeg vil gjerne gi uttrykk for min takknemlighet overfor den Italienske Republikks President, Giorgio Napolitano, for at han har sagt seg villig til å sende sin hilsen til leserne av denne boken som utgis i anledning av 150-årsjubileet for Italias samling.

Jeg er også takknemlig for at Utenriksminister Giulio Terzi di Sant'Agata har vist interesse for vårt prosjekt og har skrevet bokens forord. Utenriksministeren har helt siden man begynte å skrive om de italienske ambassadere i utlandet vist engasjement for dette arbeid, og velkjent er hans initiativ for å få utgitt en bok om Italias Ambassade i Washington, "Il Palazzo sul Potomac", Palasset ved Potomac.

Disse utgivelsene bidrar til å gjøre en del av vårt lands arkitektoniske og kunstneriske arv bedre kjent ved å videreformidle overfor kommende generasjoner av italienske diplomater hvilket usedvanlig fint utenrikspolitisk verktøy de vakre, verdifulle og historiske utenriksstasjonene utgjør for Italia. En stor takk går også til Norges Ambassadør til Italia, Bjørn Trygve Grydeland, og Italias Ambassadør til Norge, Antonio Bandini, for deres bidrag til denne boken.

Gaetano Cortese

Den italienske presidents arbeidsværelse "studio alla vetrata". Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra Den italienske presidents kontor, Generalsekretariatet, Roma. Foto: Mario Quattrone.

Den italienske Republikks President

Hilsen fra Den italienske Republikks President Giorgio Napolitano

Jeg sender med glede mine hjerteligste hilsener til leserne av dette interessante verk som med utgangspunkt i beretningen om den italienske ambassade i Oslo gir oss et innblikk i historien om de betydningsfulle kulturelle, økonomiske og snart hundreårige diplomatiske forbindelser mellom Italia og Norge.

Forskjellene og den geografiske avstand mellom våre to land har ikke medført mangel på forståelse, men har snarere vært en kilde til nysgjerrighet, sympati og gjensidig interesse. Jeg vil her minne om bragdene til italienske oppdagere og reisende som ble fascinert av det høye Nords utfordringer. Men spesielt vil jeg trekke frem den inspirasjon som den italienske frigjøringskampen på 1800-tallet ga nordmennene som ønsket full nasjonal selvstendighet. Også av denne grunn var det for meg en særlig glede å kunne motta HKH Kronprins Haakon i Quirinale den 2. juni 2011 i anledning av 150-årsjubileet for Italias samling.

Og det er i denne ånd jeg er glad for ambassadør Gatetano Corteses initiativ og ønsker alle en riktig god lesing.

Quirinale-palasset, 4. mars 2013

Giorgio Napolitano

Villa Madama, representasjonsvillaen til Italias utenriksminister, *Giulio Romano-salen*. Høyt oppe under det hvelvede taket ser man den store dekorative bord laget av Giovanni da Udine med bevingete figurer og lysestaker pyntet med bånd som holder kranser med blomster og frukt. Nede på venstre side: peisen i streng dorisk stil tegnet av Raffaello. På høyre side: Pauwells gobelin Den bortkomne sønns hjemkomst. Foto: Raffaello Bencini. Jfr. boken "Der diplomatiet møter kunsten", Ugo Colombo Sacco di Albiano, Colombo forlag, Roma 2006.

Utsikt over Loggiaen mot høyre søylerom. Høyt oppe i forgrunnen: den sentrale kuppelen preget av malerier, hvite stukkaturer, intrikate mytologiske dekorasjoner og friser i vakker harmoni. Over veggen i bakgrunnen: den store scenen malt av Giulio Romano som fremstiller Polyphemus som ligger vindrukken i sin hule. Foto: Raffaello Bencini.

Giovanni da Udine. Portrett gjengitt av Vasari. Arkivfoto.

FORORD

Jeg vil gjerne gi uttrykk for at jeg setter stor pris på ambassadør Gaetano Corteses nye prosjekt som har som formål å fremheve den arkitektoniske og kunstneriske arv som de italienske utenriksstasjonene rundt om i verden representerer.

Verket bidrar til å spre kjennskap om den langvarige innsatsen de italienske myndigheter har lagt for dagen helt siden grunnleggelsen av Kongeriket Italia for å anskaffe verdifulle eiendommer til bruk som ambassadørboliger for å kunne representere vårt land i utlandet på best mulig måte.

Ambassadør Cortese har tidligere utgitt flere lignende bøker, *“Italias Ambassade i Brussel”*, *“Italias Ambassade i den Haag”*, *“Palasset Sophialaan”* og *“Palasset ved Potomac”*. I boken *“Villaen i Inkognitogaten”* behandles forholdet mellom Italia og Norge siden grunnleggelsen av Kongeriket Italia frem til våre dager i anledning av 150-årsdagen for Italias samlings. Forfatteren har i dette interessante og fascinerende verk konsentrert seg om den flotte ambassadørboligen i Oslo. Bygningen er utført i en mock-gotisk stil og ble kjøpt av den italienske staten av bankdirektør Heiberg i mars 1920. Boligen ligger i Inkognitogaten, et av de vakreste områdene i Oslo.

Boken inneholder et mangfoldig og rikt bildemateriale. Her finnes en rekke vakre portretter, malerier og kunstverk som tilhører ambassadørboligen, samt mange og vakre bilder av severdigheter i den norske hovedstaden. Og dette bidrar til å berike verket og gjøre lesningen mer engasjerende. Jeg har med glede merket meg at kapittelet *“Aktører og formidlere i de diplomatiske forbindelsene mellom de to landene”* byr på en omfattende

Giulio Romano, portrett. Den store kunstneren dro stor nytte av erfaringen han hadde samlet under utførelsen av Villa Madama i to senere byggverk: Villa Lante på Gianicolo og Te-palasset i Mantova. Arkivfoto.

Det hveldede tak i Giulio Romano-salen. Våpenskjoldet til kardinal Giulio de' Medici er omringet av en krans med blomster og frukt. Over og under våpenskjoldet er Apollon (solen) og Diana (månen) malt. Rundt omkring er en dekorativ bord hvor det dominerende tema er hans kardinalgjerner som alternerer med kameer, falken med diamantringen og kardinalhatten. Foto: Raffaello Bencini.

Detalj fra Raffaello-Loggiaen. Foto: Raffaello Bencini.

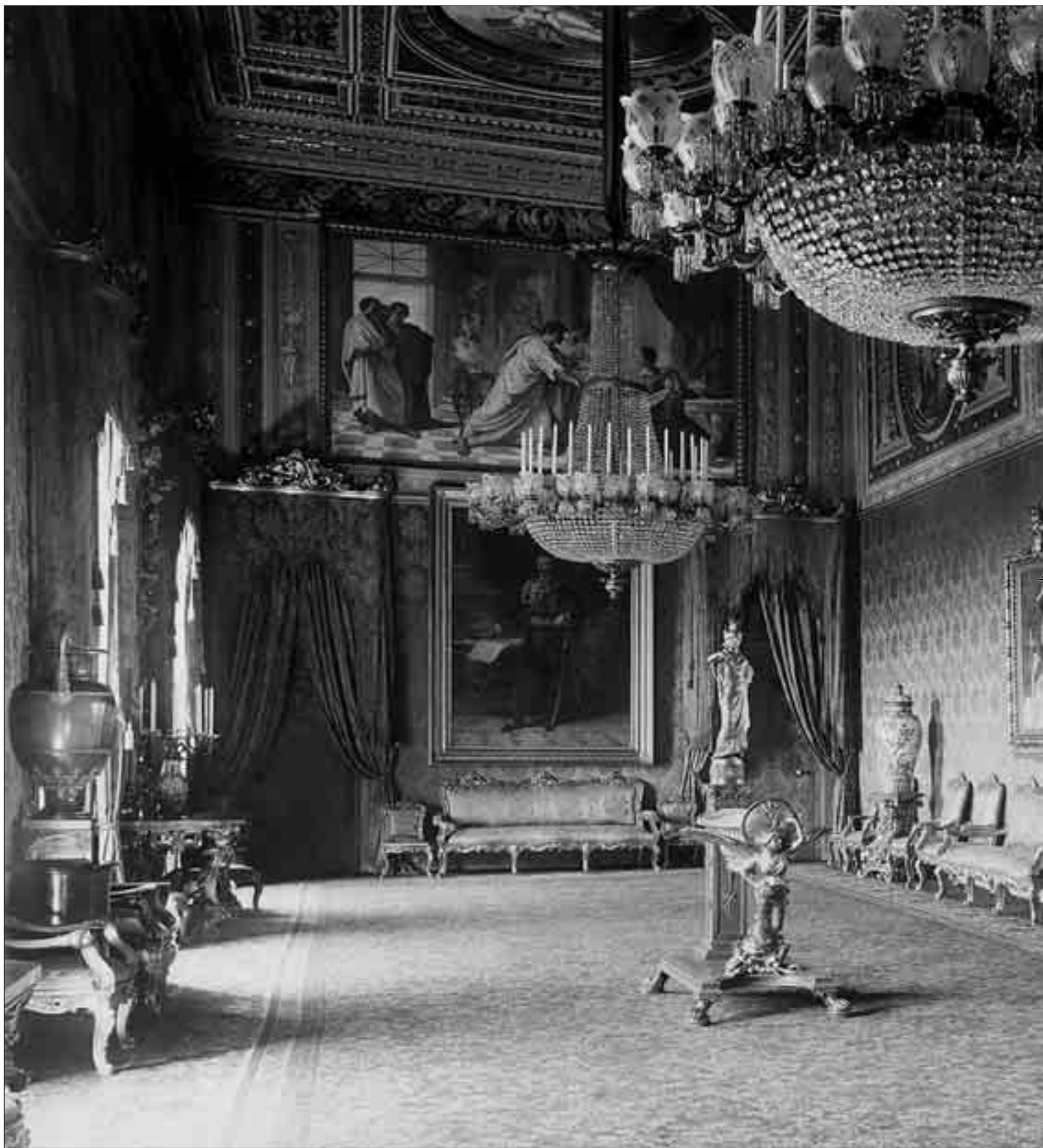
skildring av de siste 150 år i de italiensk-norske diplomatiske forbindelser som har funnet sted på statsoverhode-, regjerings-, utenriksminister- og utenriksrådsnivå. Spesielt verdifulle og av historisk interesse er bildene av Italias Presidents statsbesøk i Norge og av det norske Kongeparets statsbesøk i Italia, vitnesbyrd om de nære bånd mellom to nasjoner som alltid har forfektet de samme idealene om demokrati og frihet og som alltid har stått sammen om å verne dem.

Det er derfor med stor entusiasme jeg oppfordrer leserne til å begi seg ut på denne reisen inn i den mystiske og særdeles tiltrekkende verden til det nordiske landskap og natur og å følge den veien som forfatteren har tegnet for oss.

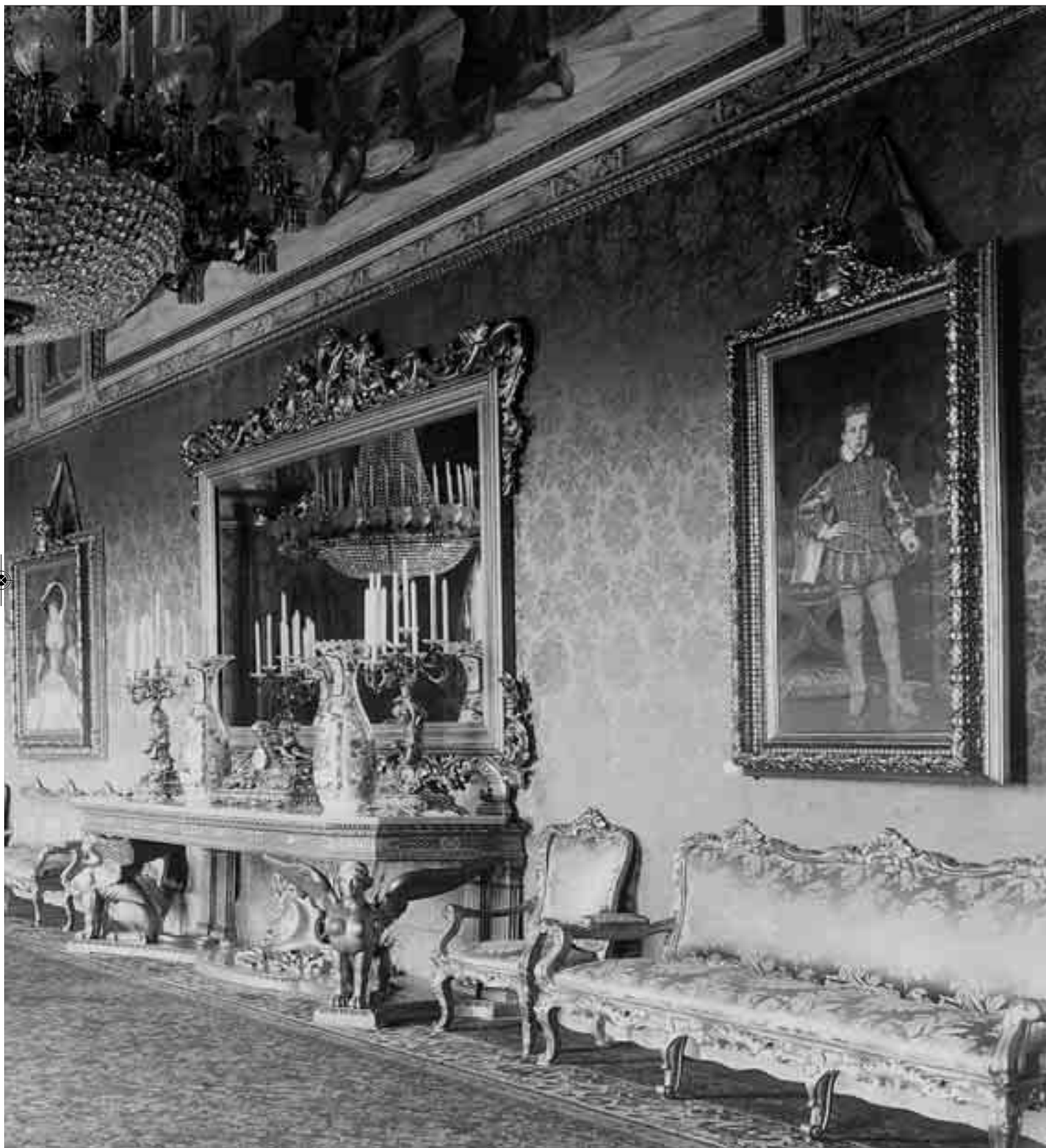
Giulio Terzi di Sant'Agata
Utenriksminister

Den italienske hage foran Loggiaen. I enden er den store fine porten i travertino-marmor som leder til Den landlige hage. På begge sidene ser man Bandinellis to statuer "Gigantene". Foto di Raffaello Bencini.

Ambasciatori's sal, Quirinale-palasset, ca. 1910. Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra ALINARI 24 ORE - Firenze.

Corazzieri-salen. Corazzierene i galauniform står i æresvakt i anledning utenlandske ambassadørers fremleggelse av sine akkreditiver for Italias president i Quirinale. Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra Den Italienske presidents kontor, Presse- og informasjonsavdelingen.

Utsikt over den gule salen. Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra Den Italienske presidents kontor, Generalsekretariatet, Roma. Foto di G. Ricci Novara, Paris.

Quirinale-palasset, 7. november 2011. *President Giorgio Napolitano sammen med Kongeriket Norges nye ambassadør Bjørn Trygve Grydeland i anledning av fremleggelse av akkreditivene.* Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra ambassadør Grydeland.

Quirinale-palasset, 7. november 2011. *President Giorgio Napolitano sammen med Kongeriket Norges nye ambassadør Bjørn Trygve Grydeland i anledning av fremleggelse av akkreditivene.* Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra ambassadør Grydeland.

Utsikt over Herkules-salen. Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra Den Italienske presidents kontor, Generalsekretariatet, Roma. Foto Mario Quattrone.

Quirinale-palasset, 7. november 2011. *President Giorgio Napolitano sammen med Kongeriket Norges nye ambassadør Bjørn Trygve Grydeland i anledning av fremleggelse av akkreditivene.* Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra ambassadør Grydeland.

Quirinale-palasset, 7. november 2011. *President Giorgio Napolitano sammen med Kongeriket Norges nye ambassadør Bjørn Trygve Grydeland i anledning av fremleggelse av akkreditivene.* Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra ambassadør Grydeland.

Residensen til Norges ambassadør i Roma. Foto: Mathias Rongved, Den kgl. norske ambassade.

Kontorbygningen til Den kgl. norske ambassade i Roma. Foto: Mathias Rongved, Den kgl. norske ambassade.

Jeg vil rette en stor takk til Italias utenriksminister, Giulio Maria Terzi de Sant'Agata, til Italias ambassadør til Norge, Antonio Bandini, og ikke minst til ambassadør Gaetano Cortese for at de har fått utgitt denne vakre boken.

Boken gir ikke bare et innblikk i de utmerkede bilaterale relasjonene mellom Norge og Italia, men illustrerer på en fortreffelig måte en del av de sentrale institusjonene i dette meget gode og langvarige samarbeidet. Til tross for avstanden som skiller Norge og Italia, og de mange forskjellene mellom landene, er det et utmerket forhold mellom våre to land.

Et mangesidig forhold

Da det særskilte norske utenriksapparat ble organisert i årene 1905-06, ble det som da het legasjonen for Roma slått sammen med legasjonen i Berlin slik at lederen for stasjonen i Berlin også var akkreditert til Roma (og Wien). Under den første verdenskrig opphørte denne ordningen, og etter forskjellige midlertidige ordninger ble den særskilte norske legasjonen i Roma opprettet i 1916. 26. august 1955 ble legasjonen opphøyet til ambassade, med Rolf Andersen som den første ambassadør fra Norge til Italia.

Ambassadens oppgaver har i alle år vært mangfoldige, med sterkt vekt på det politiske, det økonomiske og det kulturelle samarbeidet i tillegg til det konsulære som alltid vil være viktig for en ambassade, spesielt i Italia som er et meget populært reisemål for nordmenn. Hundretusener av nordmenn besøker Italia hvert år.

Politisk nærhet

Selv om Norge og Italia er ulike på mange felt, har vi i stor grad sammenfallende interesser internasjonalt. For begge land er FN en hjørnestein, og begge land har en tradisjon for å bidra til organisasjonen ikke bare økonomisk, men også med styrker i fredsbevarende operasjoner. Begge land har vært med i NATO siden starten, og spiller i dag en viktig rolle i alliansen, på hver sin kant av det europeiske kontinentet. Italia har særskilt oppmerksomhet på området rundt Middelhavet, Norge retter naturlig nok mye oppmerksomhet mot nordområdene, men både gjennom NATO og våre forskjellige tilknytningsformer til EU deler vi de samme målene om et fredelig og velstående Europa.

Kultursamarbeid

Det som i dag er et mangfoldig italiensk-norsk kultursamarbeid har en lang forhistorie. Som en av de første ikke-katolikker fikk historikeren P.A. Munch adgang til Vatikanets arkiver på midten av 1800-tallet. Her drev han sitt forskningsarbeid som resulterte i *Det norske Folks Historie*.

Roma, 12, april 2013. Etter omfattende restaureringsarbeid ble Den norske ambassaden i Roma gjenåpnet. Ambassaden ligger på Aventinerhøyden. Fra venstre til høyre: prosjektdirektør Øystein Svebo fra Utenriksdepartementet, Norges ambassadør Bjørn T. Grydeland, Norges utenriksråd Bente Angell-Hansen, Italias utenriksråd Michele Valensise, Statsbyggs administrerende direktør Øivind Christoffersen, Statsbyggs avdelingsdirektør for utenlandseiendommer Siri Berg. Foto Mathias Rongved. Kongelig Norsk Ambassade.

Mange norske kunstnere har oppholdt seg i Italia generelt og Roma spesielt, blant dem arkeolog Ingvald Undset, hans datter Sigrid Undset, samt Henrik Ibsen, Edvard Grieg og Bjørnstjerne Bjørnson for å nevne noen. Både Ibsens *Et dukkehjem* og de to første aktene av *Peer Gynt* ble faktisk skrevet mens Ibsen befant seg i Italia. Edvard Grieg på sin side hadde flere opphold i Roma, og komponerte flere verker i byen. Også Bjørnstjerne Bjørnson hadde en produktiv periode i Roma. Således har en vesentlig del av den norske kulturarven hatt sitt utspring i Italia.

Ambassadens oppgave som brobygger mellom norske og italienske kulturarenaer er vesentlig. I dag ser vi at Norge er til stede på de viktigste arenaene fra nord til syd i Italia: Kunst og arkitektur på biennalen i Venezia, design i Milano, musikk på et titalls prestisjefestivaler, samtidsdramaturgi blir satt opp i ulike teaterkontekster og norsk litteratur blir utgitt i stadig voksende tempo.

Fra den periferien Norge befant seg i for 100 år siden har perspektivet endret seg og kanskje vi kan si at Norge er kommet nærmere sentrum. Kanskje skyldes det at landene på hver sin kant har nærmet seg hverandre: Norske kunstnere har hentet inspirasjon i Italia, mens Italias dyktige og initiativrike kulturarbeidere har vist stor interesse for norske kulturuttrykk, fra klassisk musikk og litteratur til jazz, heavy metal og arkitektur.

Handel og næringsliv

På det handelspolitiske feltet har de bilaterale relasjoner utviklet seg i positiv retning, dog med et fortsatt potensiale for å øke samhandelen. Historisk har norsk sjømateksport til Italia vært det sterkeste norske bidraget, men i moderne tid er det først og fremst gass og dernest olje som er den viktigste norske eksporten. Deretter kommer fisk, metaller, papir og verkstedprodukter. Italiensk eksport til Norge domineres av ferdigvarer, som ulike maskiner, tekstiler, klær, sko, matvarer, møbler og biler.

Rundt 50 norske bedrifter er etablert i Italia. Av disse er omtrent halvparten produksjonsselskaper og halvparten salgsselskaper, de fleste holder til i Nord-Italia. Totalt 3000 personer er ansatte i norske selskaper, med Norsk Hydro, Det norske Veritas og Akers Solution som viktige aktører. Noen færre italienske selskaper er etablert i Norge.

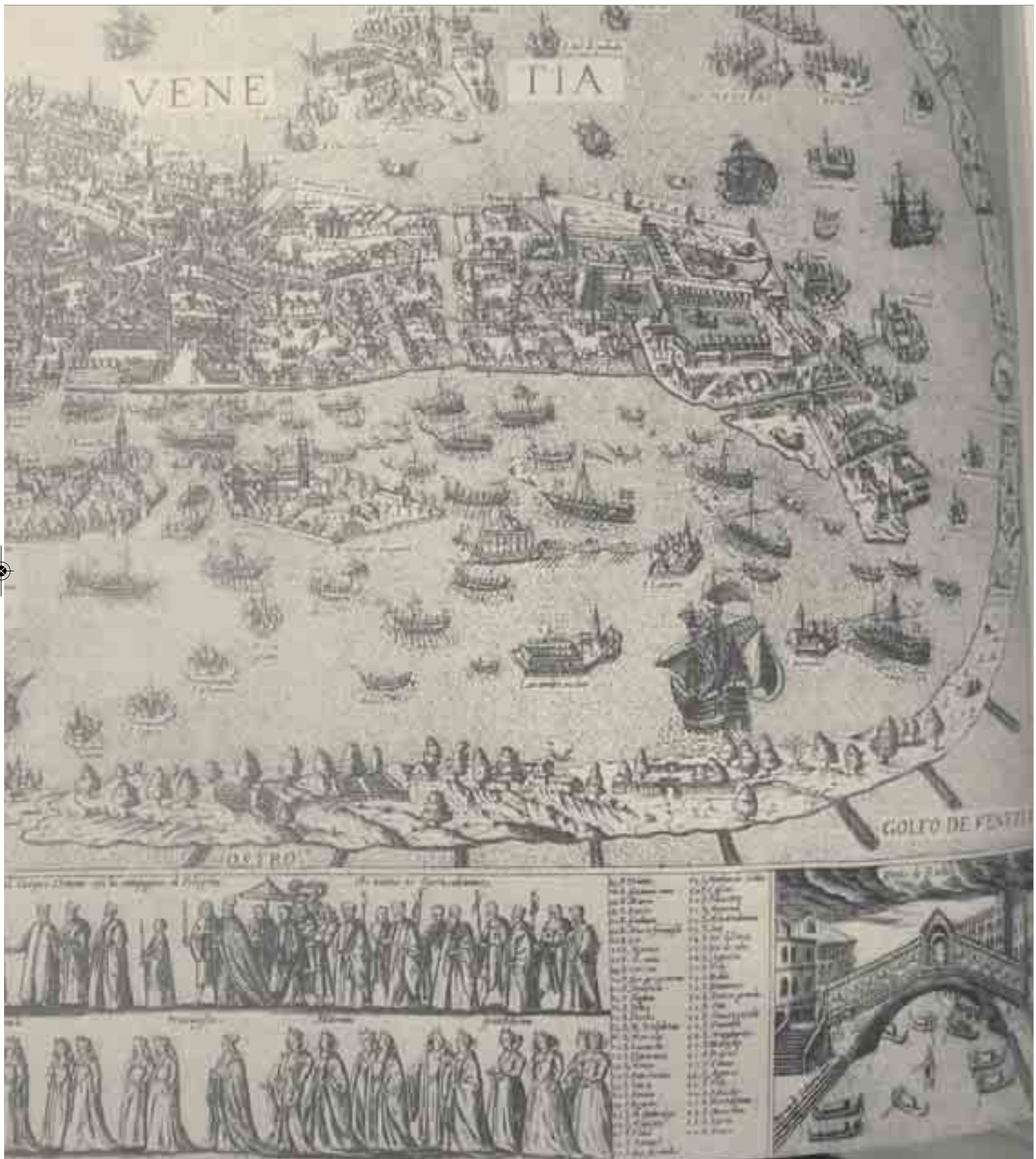
De bilaterale relasjoner på det politiske feltet har i de senere tiår blitt stadig forbedret, med statsbesøkene fra Norge til Italia i 2001 og fra Italia til Norge i 2004 som høydepunkt. I årene etter har mange norske ministre besøkt Italia, og noen flere enn motsatt vei.

Forholdet mellom våre to land er med andre ord mer omfattende enn mange kanskje tror. Det er mitt håp at denne boken vil bidra til å gjøre dette forholdet bedre kjent i begge land.

*Bjørn T. Grydeland
Norges Ambassadør til Italia*

Venezias omfattende maritime trafikk i et "Illustrert kart over byen og lagunen" (1597) av B. Savioni. Bilde gjengitt med velvillig tillatelse fra Museet Correr.

Lofoten. Himmelen speiler seg i Reinefjorden. Foto Chiara Aldrovandi.

INNLEDNING

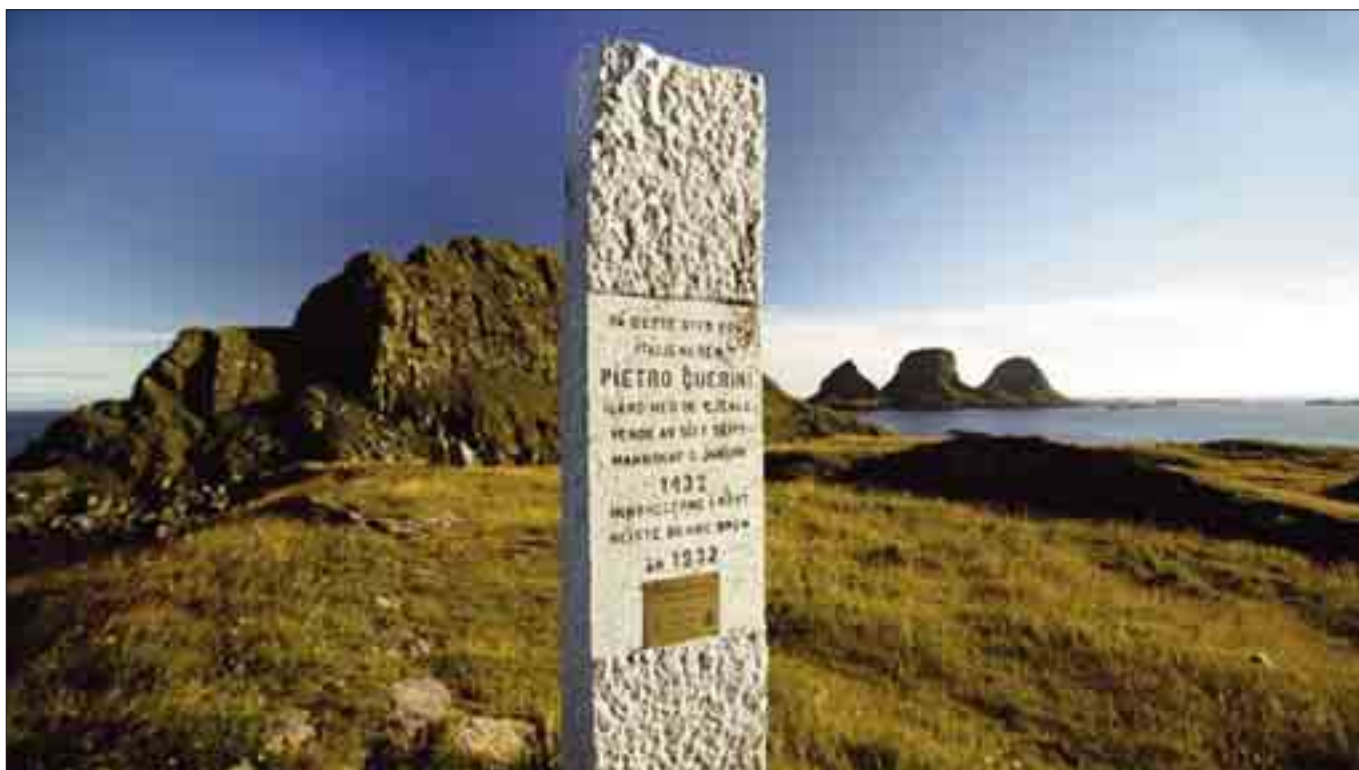
L ykkelige er de land og folk som i andres fantasi kan mane frem et bilde, en drøm eller i det minste en følelse av noe annerledes, noe fascinerende. Dette er i fullt mon tilfellet med Italia, et land som fra gammelt av har vært et reelt og imaginært reisemål fra alle verdens kanter. Det er ikke tilfeldig at landet er blitt selve symbolet på dannelsesreisen, Le Grand Tour, og på søken etter historie og kultur, etter selve sivilisasjonens grunnvoll. Det samme kan sies om Norge som kanskje mer enn noe annet land i vår tankeverden symboliserer det høye Nords skjønnhet og verdier og de utfordringene som en barsk, men særdeles vakker natur krever av særegne egenskaper, motstandskraft og standhaftighet, fysisk og moralsk styrke.

Dette bilde av landet trer frem helt fra vår sivilisasjons tidligste tider.

Allerede de gamle grekerne betraktet folket som de kalte “hyperborei” som et eksempel på moral og menneskelighet, og dette gjenspeiles i stor grad i måten man i hele verden har en tendens til å se på Skandinavia: samfunn med et strengt og høyt moralsk levesett, uberørt av de skavanker og feil som gjør seg gjeldende i våre samfunn og som fjerner dem fra idealer som likhet, ærlighet og demokratisk solidaritet.

Hvor mye i denne stereotype oppfatning som er sant og hvor mye som er mer mytisk, kan diskuteres. Det som er sikkert er at de første historiske kontakter mellom folkeslagene i de to land som mange århundrer senere skulle bli til Italia og Norge, ikke i nevneverdig grad svekket denne myten.

Normannernes herredømme over store deler av det sørlige Italia fra det 11. til det 13. århundre ble ansett som relativt mildt og tolerant, og selveste Dante så på det med en følelse av dårlig skjult og politisk ambivalent

Røst. Bauta til minne om Pietro Querini og hans menn. Foto Rune Ellingsen.

Pietro Querini. Querini, adelsmann og handelsmann fra Venezia, var eieren av og kapteinen ombord skipet *Querina*. Nicolò de Michele og Cristoforo Fioravante var to medlemmer av mannskapet. Arkivfoto.

lengsel (jfr. måten Manfred er beskrevet i *Skjærsilden*, 3. sang "blond var han og vakker og edel å se til").

Senere gjennom Renessansen fortsatte reisen mot nord å utgjøre det ytterste uttrykk for mot og hengivenhet til vitenskapen, den ytterste og uangripelige bekreftelse på ønsket om å "følge ærbarhet og kunnskap" (Helvete, 26. sang), noe som var maktpåliggende for datidens menn.

Alt dette førte til et overraskende stort antall italienske reisende, handelsmenn og oppdagere som reiste tidligere enn mange andre, og ofte før nordeuropeerne selv, for å lete etter "ultima Thule". Dette er noe som man er mye mindre bevisst i dag enn tidligere i Italia, interessen for det arktiske var for eksempel veldig stor i tiden før annen verdenskrig. Dette er imidlertid noe nordmenn kjenner veldig godt til, og et bevis på det er de mange bautaer og plaketter som er reist i flere fiskevær i Lofoten til minne om Querinis skipsbrudd.

Pietro Querini, den venetianske handelsmann som i 1431 tilbrakte vinteren på Røst, ble fascinert av den menneskelighet og fromhet som de enkle menneskene på øya utviste. Da han reiste tilbake til Venezia tok han med seg de første lassene med tørrfisk, noe som representerte et gjennombrudd for norsk økonomi som for første gang åpnet seg for internasjonal handel ved eksport av tørrfisk og klippfisk (eller *baccalà*). Dette bidro til at folk fikk bedre levekår, og at de kunne komme seg ut av fattigdommens onde sirkel.

På samme måte er Francesco Negri minnet i turistanlegget som naturlig nok ble bygget på kontinentets nordligste punkt. Francesco Negri, en prest fra Ravenna, skulle bli den første til å nå sitt "Thule", Nordkapp, vinteren 1663 etter en landreise som på den tiden var betraktet som umulig å gjennomføre. Negri skrev en bok om denne reisen som i mange år forble et referanseverk i hele Europa når det gjaldt drømmen om nord.

Men enda mer levende er minnene om bragdene som er oss nærmere i tid. Her kan vi trekke frem oppdagelsesferden som Hertugen av Abruzzerne foretok med sin skute "Stella polare" i 1899 i Nordishavet, da major

Umberto Nobile ser ut fra luftskipet Norge før avreisen fra Spitzbergen, 1926. Bilde fra US Library of Congress, Prints and Photographs Division.

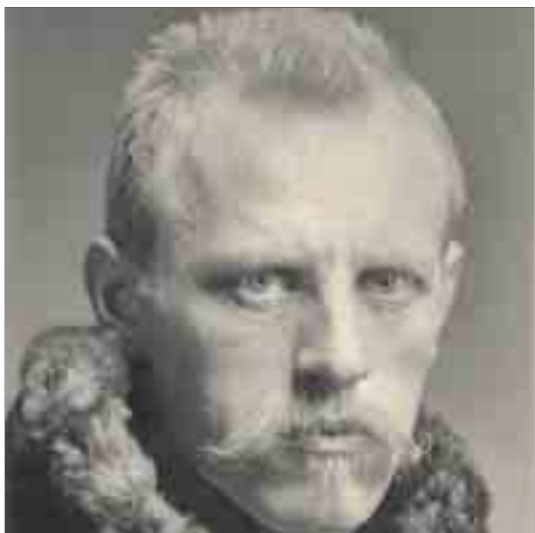

Sigrund Undset ved skrivebordet i arbeidsværelset på Bjerkebæk. Foto Maihaugen/Avilde Torp.

Luigi Amedeo, Hertug av Abruzzerne. Bilde fra US Library of Congress, George Grantham Bain Collection.

Fridtjof Nansen. Bilde fra US Library of Congress, George Grantham Bain Collection.

Roald Amundsen. Bilde fra National Library of Canada.

Cagni nådde 86 grader nord og dermed slo rekorden til Norges nasjonale helt, den store oppdageren og diplomaten Fridtjof Nansen. Men ikke minst må her nevnes den felles bragd som Umberto Nobile og Roald Amundsen gjennomførte ved å nå nordpolen for første gang i 1926 med luftskipet Norge. Deres skjebner krysset hverandre nok en gang senere i forbindelse med luftskipet Italias ekspedisjon som fikk en tragisk avslutning med den store norske oppdagerens død under redningsaksjonen.

Denne "arktiske" dragning til "Paese do Sole" lever i beste velgående den dag i dag og gir seg utslag i mange former. Det italienske oljeselskapet ENI, som har deltatt i utvinning av oljeressursene helt siden starten av olje-eventyret i Norge, driver en fremtidsrettet virksomhet og vil, som første oljeselskap i verden, fra 2014 starte drift av oljefelt i Barentshavet etter å ha mestret utfordringer som andre ledende oljeselskap har måttet gi opp overfor. I over 15 år har italienske forskere vært i første rekke i det forskningsarbeidet som foregår i Ny Ålesund på Svalbard, verdens nordligste permanente bosetning. Det stadig større antall italienske cruiseskip som om sommeren ferdes i norske farvann helt opp til de nordligste deler av landet vekker undring i den lokale befolkning som ikke helt forstår hvorfor man kan velge å tilbringe ferien i steder så langt nord i stedet for å nyte det milde klimaet og det varme vannet i Middelhavet. Men som med all stor kjærlighet, er også denne lidenskapen kanskje irrasjonell, men den er utvilsomt gjengitt, for like sterk og like langvarig har nordmennenes fascinasjon for Italia vært. De fremste representanter for norsk kultur og åndsliv har tilbrakt lange og viktige perioder i sine liv i vårt land. Her er det nok bare å nevne Ibsen og Bjørnson, Sigrid Undset og praktisk talt alle de store norske landskapsmalere på 1800-tallet og komponisten Edvard Grieg. Mens det er en kjent sak at italiensk renessanse, *il Rinascimento*, har satt dype spor i norsk kultur, som i resten av Europa, så er det langt fra like kjent at kampen for Italias samling på 1900 tallet, *il Risorgimento*, vant stor gjenklang hos flere fremtred-

Luftskipet Norge i Oslo, 14. april 1926.

Luftskipet Norge letter fra King's Bay, Spitzbergen, 11. mai 1926 og flyr over nordpolen dagen etter. Foto De Agostini Picture Library.

Tromsø, januar 2013. Foto Marcella Mariani.

Tromsø, 22. juni 1969. Umberto Nobile (i midten) sammen med Vigliani (til venstre) og Mariano under avdukingen av minnesmerket.

Dette er et minnesmerke som Nobile bestilte og fikk laget for å bli reist den 29. juni 1969 ved Folkeparken i nærhet av Tromsø museum på sørpiss- en av Tromsøya.

Minnesmerket ble innviet den 29. juni 1969 under Det italienske geografiske selskaps beskyttelse. Representanter for de italienske væpnede styrker var tilstede under seremonien. "Flaggene fra de syv landene som hadde deltatt i ekspedisjonen og i redningsaksjonen for luftskipet Italia var heist rundt monumentet: Italia, Norge, Frankrike, Sverige, Tsjekkoslovakia, Sovjetunionen og Finland".

"Minnesmerket består av to bauter i betong reist langs lengdegraden, den ene, som er ca. 11 meter høy, vender mot nord, mens den andre, lavere, ca. 9 meter høy, vender mot sør. På bauten som vender mot nord er innhugget en epigraf av dikteren Alfonso Gatto, på den andre navnene til de omkomne med dato og sted" (utdrag tatt fra boken "Umberto Nobile, en manns skjebne", Mursia 1988). Epigraf:

INNUGGET PÅ DENNE STEIN
ER NAVNENE TIL DEM SOM OMKOM
I ITALIAS FORLIS
SAMMEN MED NAVNENE
TIL DEM SOM VILLE REDDE DEM
TIL MINNE OM EN BRAGD
SOM BRAGTE ÆRE TIL DISSE MENNENE
OG SOM I DAG VITNER OG MINNER
OM DERES FELLES SIVILISASJON

Bildene og teksten er hentet fra: http://www.circolopolare.com/ita/progetti_tromso_i.htm.

Et hundeliv. Foto: Bjørn Klauer/www.nordnorge.com/Bardu.

Stephan Sindings statue av Bjørnstjerne Bjørnson foran Nationaltheatret. Foto Wikimedia Commons/Aigars Mahinovs.

Henrik Ibsen. Arkivfoto.

Edvard Grieg. Arkivfoto.

ende personligheter i Norge. De italienske bestrebelser ble betraktet som et eksempel på den bevisstgjøring av nasjonal identitet som de norske patriotene ønsket for Norge og som ble realisert med unionsoppløsningen i 1905. "Lyset fra sør" heter den betydningsfulle samlingen av tekster fra datidens norske forfattere som fulgte nøye kampen for et samlet Italia. Boken ble utgitt i 2011 av Det italienske kulturinstitutt i Oslo i anledning av 150-årsdagen for Italias samling.

Ambassadør Corteses fortjenstfulle prosjekt må ses innenfor denne ramme av gjensidig interesse og har som formål å gi en fremstilling av historien til residensen til Italias ambassadør i Oslo. Denne bolig som ble anskaffet i 1920, står i hovedsak i dag slik den var ved opprettelsen av de diplomatiske forbindelser mellom de to land. Det dreier seg ikke om et storslått eller aristokratisk palass som residensene i Stockholm og København, hovedstedene i de to naboland som har styrt Norge i lang tid. Residensen i Oslo er en solid, fornuftig ("no-nonsense" som amerikanerne ville si) villa for byens høyborgerskap fra 1800-tallet. Bygningen er elegant og bekvem, men nøktern både i utseende og størrelse, og således representerer den på ypperlig vis den diskrete rikdom, ønske om helst ikke å vise seg frem, det likhetsideal - og likhet betyr jo sosial likhet, men også å ligne hverandre - som så sterkt karakteriserer den norske kulturen. De italienske og norske kunstverk som boken presenterer har til hensikt å formidle det kulturfellesskap som underbygger det langvarige vennskap og den gjensidige beundring mellom Italia og Norge, disse to land som ligger i hver sin ytterkant av det europeiske kontinentet, men som begge er et uttrykk for den felles europeiske kultur som strekker seg fra Longyearbyen til Lampedusa, og som fortsetter å sette sitt preg på den verden vi lever i.

Antonio Bandini
Italias Ambassadør til Norge

Ny Ålesund, august 2011. Ambassadør Antonio Bandini legger ned en krans foran monumentet "Åtte kors". Bilde gjengitt med velvillig tilatelse fra ambassadør Bandini.

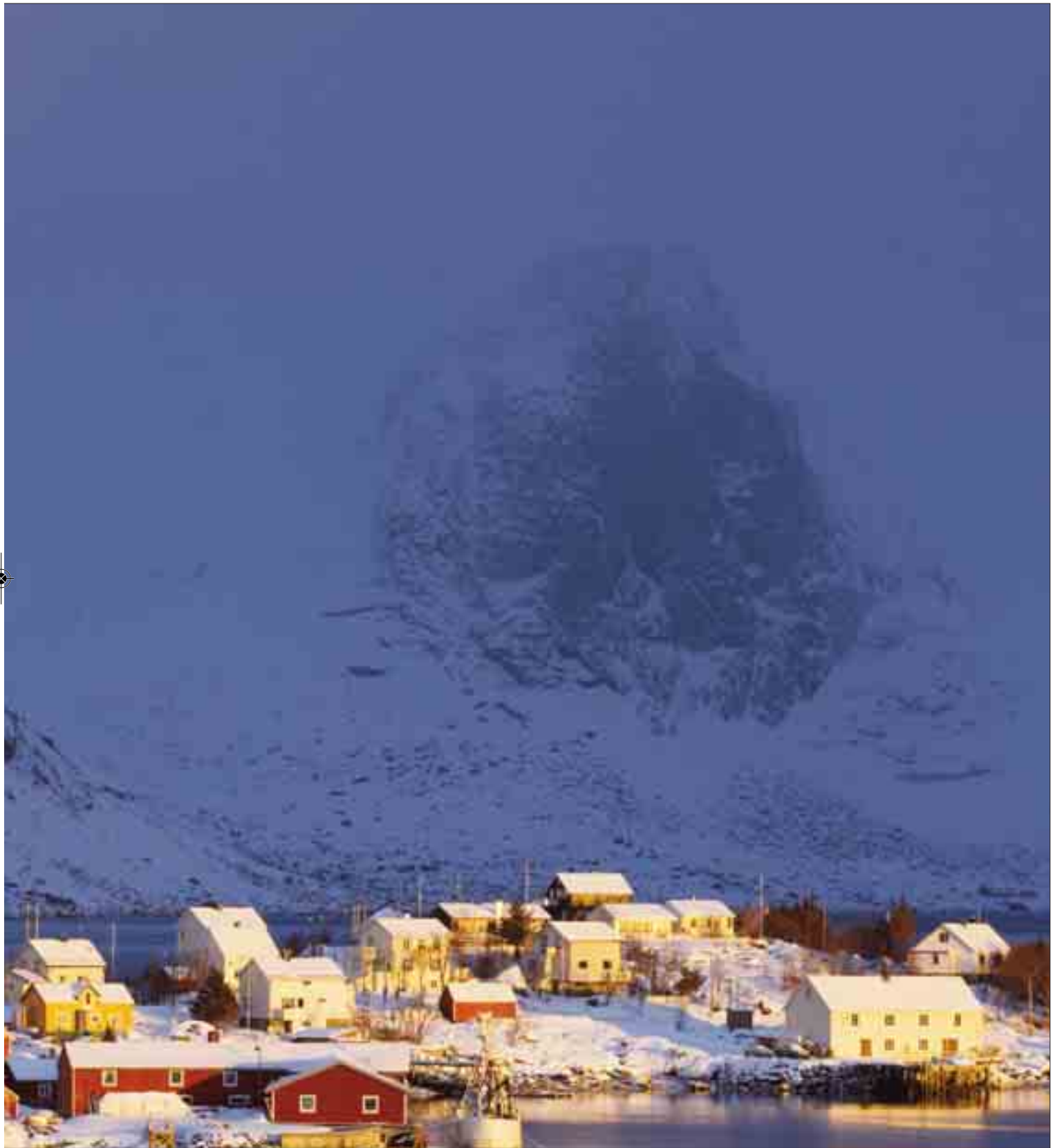

Tidlig morgen i Reine. Foto: Bård Løken/www.nordnorge.com/Moskenes.

Hammerfest. Foto ENI Norge.

Hurtigruten i Trollfjorden. Foto: Tofoto/www.nordnorge.com/Hadsel.

